

NR 4 | 2006 | ÅRGÅNG 8

HEDENBLADET

För dig i Heden, Hamptjärnmoran, Hedsvedjan, Trångfors, Framnäs, Kusön, Bodforsen, Mjedsjön, Övre Heden och Slumpberget.

Bild: Harry Hannu. Lekstuga på "Nygården", Heden 12:21.

INDEX

LEDAREN 2
BARNDOMENS JULOTTA 4-5
FAMILJESIDAN 7

BODFORSEN I FOKUS 8-9
MÖTESPLATSEN 10
EN ISLÄNDSK HELG 11
SKOTERBAREN 12-13
JULRECEPT 14

JULTRADITION 15
JULFIRANDE 1950 16-17
"JACOBJOHANSCHA" 18
GRISUPPFÖDNING 20-21
JULMARKNAD 23

Vem snodde osten?

TEXT IVAR SUNDSTRÖM

För ett tag sedan läste jag en liten bok som hette "Vem snodde osten" av Spencer Johnson. Det är en berättelse från en labyrint där det finns två råttor, Sniff och Snabb, och två pysslingar, Suck och Stön. De livnar sig på att leta ost i gångarna. När osten tar slut på ett ställe måste de vidare till nya platser för att hitta ny ost.

"OST" ÄR SYNONYMT för allt det vi eftersträvar, - marknadsandelar, vinster, inflytande, medlemsantal, osv. Kort och gott det som behövs för att föra en verksamhet framåt. Råttorna reagerar instinktivt, de rusar planlöst omkring i gångarna och hittar rätt ofta ny ost men går rätt ofta fel också.

SUCK OCH STÖN har mänskliga drag och förhåller sig mer mänskligt. Stön vägrar att acceptera den förändring de båda upptäckt, den att det är slut ost. Han blir kvar där det tidigare fanns ost medan Suck till slut förstår att förändringen är ett faktum och går

vidare. I slutet av boken kan Suck t o m glädjas åt förändringarna eftersom de är ett faktum, det går inte längre att stanna kvar i det gamla, framtiden möter oss hela tiden.

FÖRÄNDRINGAR MÖTER oss hela tiden. I boken kan man inte påverka tillgången på ost utan måste förhålla sig till den verklighet som råder i labyrinten. I verkligheten kan vi, åtminstone delvis, påverka vår vardag, frågan är bara om vi verkligen gör det?

POLITISKT I BODEN funderar man nu över nedskärningar i välfärden. Några aktuella exempel är den hotande neddragningen av en vårdavdelning i Harads eller för all del förslaget att dra in skolorna i Vittjärv, Svartlå Skogså och Centralskolan. I Heden har föräldrarna att ta ställning till om sexorna i Hedens skola framöver ska få gå på Korpen, ett förslag som åtminstone några föräldrar ställer sig mycket tveksamma till.

VAD HANDLAR DE här förändringarna om? Givetvis handlar det om pengar. Kommunens kostnader

för vård, skola och omsorg ökar medan skatteintäkterna inte ökar i motsvarande grad. Det kostar alltså mer än det smakar! Därför var det skönt att i TV höra kyrkoherde Lennart Åström säga, när det gällde neddragningen i Harads; "Jag blir arg när man försöker skära ner på dem som inga röster har". Dessutom lyckades fackeltåget i Harads, planerna lades på is, tills vidare. För ekonomin lär inte bli bättre i en handvändning så än är det för tidigt att blåsa faran över.

VARFÖR SKRIVER JAG om det här? Jo för att jag tycker att det i en demokrati är nödvändigt att hela tiden vara på alerten, att märka av hur förändringarna kommer smygande och att tidigt agera när det är försämringar på väg. Vi medborgare är kunder och vi har rätt att kräva en vara som motsvarar det vi efterfrågar. Inte så att våra politiker ska trolla, är det ont om pengar så är det, men vi ska i alla fall vara medvetna om att det är försämringar på gång.

Jag hoppas verkligen att ni får en riktigt God Jul och ett riktigt Gott Nytt År.

REDAKTION & ANNONSPRISER

Ansvarig utgivare: Harry Hannu. **Tidningsredaktör:** Peder Bergquist. **Adress:** Hedgården, Smaragdvägen 58, 961 46 Boden. **Telefon och fax:** 0921 - 65656.

E-post och websida: hedensby@spray.se, www.bodenonline.com/heden. **Redaktion:** Peder Bergquist (65115), Månica Brännström (65933), Anita Wikström (65084), Dyveke Hedström (070-304 23 92), Ragnar Nyström (65589), Elisabeth Vanhaniemi (65602), Elin Järnberg (16566) Ivar Sundström (65051), Harry Hannu (65838), Gunilla Larsson (65488).

Uppplaga: 1100 ex. Utdelas gratis till hushållen i Heden, Hamptjärnmoran, Hedsvedjan, Trångfors, Framnäs, Kusön, Bodforsen, Mjedsjön, Övre Heden och Slumpberget.

Annonsbokning: 65932, hedensby@spray.se.

Tryckeri: Björns tryckeri i Boden.

Utgivningsplan: Fyra gånger per år.

Storlek	Pris enstaka annons	ANNONSPRISER:	
		Ideella föreningar utan vinstsyfte	Pris i för sex utgivningar
1/1	1400:-	1200:-	7200:-
1/2	800:-	700:-	4300:-
1/4	500:-	400:-	2700:-
Baksida	3000:-		

*Hedens
byautveckling*

Byautvecklingsföreningen förbehåller sig rätten att avgöra om ett bidrag som insänts skall bedömas som artikel eller annons och meddela författaren sitt beslut före tryckning. Föreningen förbehåller sig också rätten att göra justeringar i de bidrag som lämnas in till tidningen. För företag eller verksamhet som bedrivs i vinstsyfte gäller följande: Eftersom tidningen är registrerad som periodiskt utgiven tidskrift utan vinstsyfte och utgiven av ideell förening kommer ingen moms att redovisas eller faktureras.

TJEJKVÄLL

Vakna upp brudar för nu är det dags igen.

Varför då, då?

Jo, för den 22/2- 2007 klockan 18,30 är det visning av kläder och smycken på Hedgården. Ni vill väl se kläder från Capri Collection och smycken från Z&R.

Inträde med fika, hembakt bröd kostar 50 kronor per person.

Tjejkvällen arrangeras av Hedens byautvecklingsförening

RESULTAT I TÄVLINGEN "GISSA GRISENS VIKT"

Rätt svar = 102,2 KG

- 1:A PRIS: Odd Bergman 102,2 kg , vinst = en hel gris.
- 2:A PRIS: Kjell Åström 103,2 kg
vinst = en halv gris.
- 3:E PRIS: Peter Hansson 99,8 kg
vinst = en halv gris.

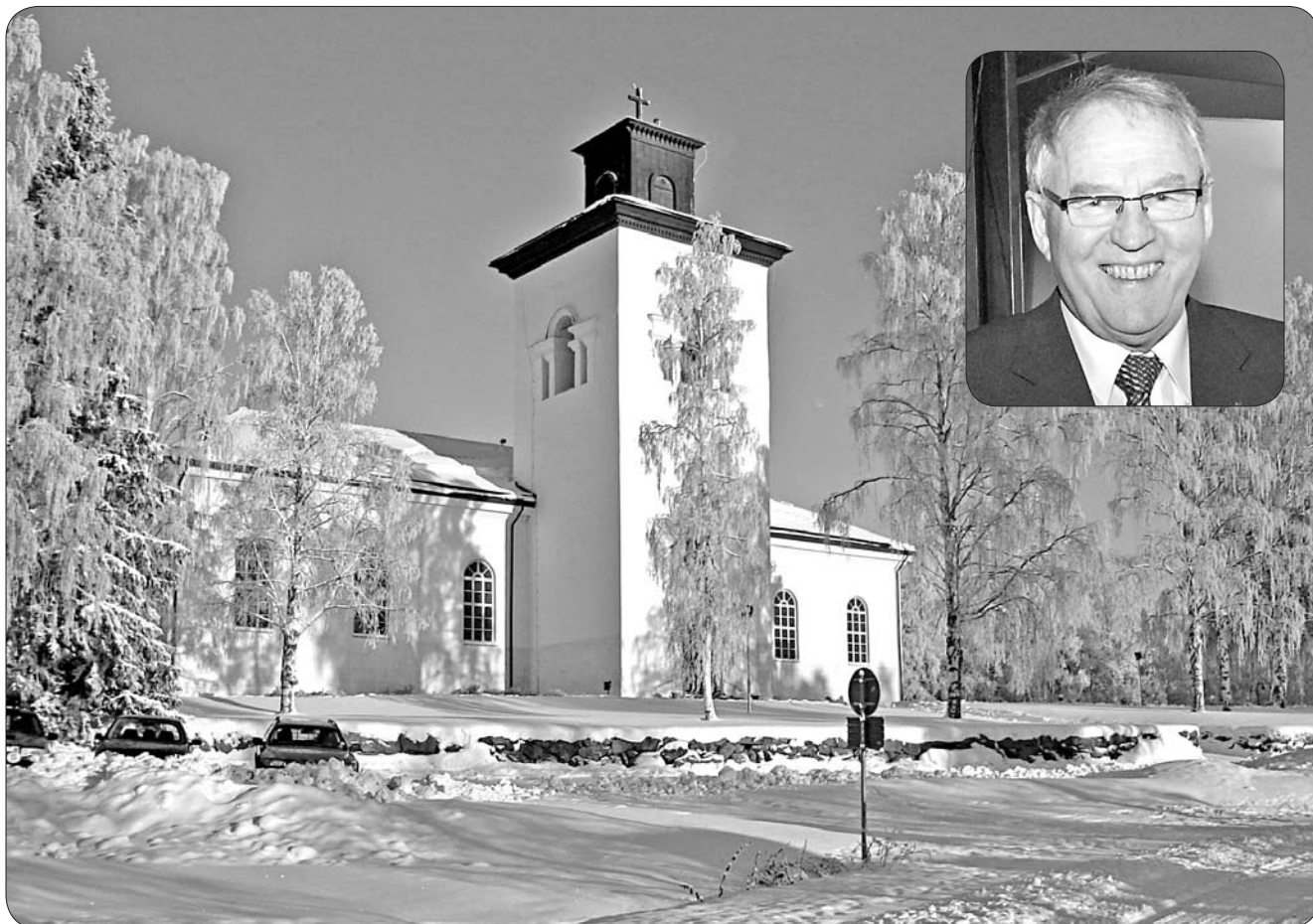
HEDENS BYALAG

**Hedens byalag
önskar alla läsare
en riktigt
God Jul!**

Olles barndomshem ligger efter Kristallvägen i det hus där Tore Lindström nu bor. Han tänker tillbaka till tiden då han var liten, ungefär 7 – 8 år, hur julen, julottan och djuren upplevdes då.

TEXT MÁNICA BRÄNNSTRÖM OCH ANITA WIKSTRÖM FOTO LENNART HOLMQVIST

Olle Lindström
minns sin
barndoms julotta

**GOD JUL OCH GOTT
NYTT ÅR ÖNSKAR
TORGNY OCH
MARGARETA!**

Till julen var det ett himla stök för farmor, farfar, mor, far och inte minst för barnen. Barnen var med i allt även när julgrisen skulle slaktas. Mor och farmor ordnade med all mat som gjordes från grunden, då var det inte frågan om något halvfabrikat. Olle minns att julmaten i stort sett var densamma som i dag.

FÖRBEREDELSENA inför julen pågick i flera veckor, det var mycket som skulle färdigställas. Förutom maten skulle hemmet, ladugården och stallet städas. Efter det fick djuren en ljuslykta. Kor och hästar skulle ryktas, seldon putsas och viktigast var den speciella selen med bjällerklång som skulle användas till julottan. Fällarna som var inlagd i en kista tillsammans med malmedel skulle plockas fram och vädras. Olle kan fortfarande känna lukten av dessa malkulor. Han kommer också ihåg att mor ställde ut gröt till tomten som alltid åt upp den medan barnen sov. Julafton firades traditionellt, det enda som skiljer nutidens jul från då han var liten är det kommersiella jippet.

FARFAR VAR KYRKLIG så det var till att fara till julottan på juldagen. Vad julottan var visste barnen tack vare sin farfar. Juldagsmorgonen började tidigt för familjen Lindström för julottan i Överluleå kyrka började redan klockan fem och det tog mer än en timma att komma fram. De flesta bönder var tvungna att fara på den tidiga julottan eftersom de skulle hem och mjölka korna. En sådan här morgon var det viktigt att vara uppklädd, familjen tog på sig det finaste kläder de hade och hästen hade sitt speciella seldon med glänsande bjällror. Risslan fylldes med hö och varma fällar, på risslan fästes även facklor eller lampor.

ALLA BÄDDADES NER mellan fällarna utom kusken som kunde få sitta och frysa på kuskbocken och färden styrdes i sakta mak med bjällrorernas spel och facklorernas sken som ett pärlband under en stjärnklar himmel en mörk morgon mot stadens kyrka.

VÅL FRAMME VID KYRKAN fick hästarna en hösudd och en filt över sig. Själva julottan tog 1,5 timma, vilket

var en lång väntan för en del eftersom hemfärden skapade spänning. Det som egentligen lockade för några var åkturerna. Bönder körde till ottan med äldre och trygga hästar medan militärerna kunde ha galna hästar som skenade genom staden. Hästägarna skröt om sina hästars styrka och hastighet. Hedborna var inte sämre och tävlingen hem blev ett faktum. Hästarna manades på hemåt i fyrsprång. Kvinnor och barn skrek, en del i skräck och en del av ren tjusning. Hovarna dånade mot vintergatan och bjällrorernas spel hördes lång väg. På isiga vägar slängde risslan hit och dit och ibland hände det även olyckor, Olle kommer dock inte ihåg någon allvarlig.

PÅ DEN TIDEN, i början av 40-talet var vintrarna kalla och friska. Vid hemkomsten var hästarna skummiga av svett och ångan stod som ett moln runt dem. Hästarna selades av, leddes in i stallens värme, ryktades och fick lite extra mat och vatten. Husfolket samlades och åt sin julgröt och årets julotta var över.

"ALASKA, PORTEN TILL ARKTIS"

**11/2 KL. 18.30
HEDGÅRDEN**

**FILM AV NATURFILMAREN GÖRAN EMERIUS. 50:-
FÖR FILM OCH FIKA.**

**ARRANGÖR:
HEDENS BYAUTVECKLINGSFÖRENING**

*Hedens
byautveckling*

MIKAELSKYRKAN VINTERN 2006

”Dagen är kommen, kärlek triumferar.
Kom, låt oss skynda till Betlehem.
Hälsad av änglar Krist är född till
jorden. O kom, låt oss tillbedja...”
(Sv. psalm 122).

Mikaelskyrkan som byggdes 1987 är en del av Överluleå församling, Svenska kyrkan i Boden. Överluleå kyrka byggdes 1831 av bland annat Hedens bönder. I Överluleå kyrka är det gudstjänst varje söndag klockan 11.00. Överluleå kyrka står öppen mellan 9.00-15.00 på vardagar då vem som helst kan titta in, sitta ner en stund, be, tända bönelys... Fotograf: Lennart Holmqvist.

”Några dagar efter ängels besök gav sig Maria iväg och skyndade till en stad i Juda bergsbygd; hon gick till Sakarias hus och sökte upp Elisabet. När Elisabet hörde Marias hälsning sparkade barnet till i henne, och hon fylldes av helig Ande. Hon ropade med hög röst: ”Välsignad är du mer än andra kvinnor, och välsignat det barn du bär inom dig.” Lukas 1:39-45.

- 17/12 kl. 18.00
Julens vackraste sånger,
kören Exodus.

- 24/12 Julafton kl. 12.00,
Samling kring vår julkrubba,
Åsa Björklund, julsånger,
glögg och pepparkakor.

- 25/12 Juldagen: kl.
6.00 julotta i **Unbyns
missionshus,
kl. 8.00** julotta i
Mikaelskyrkan, Eleanor
Siuruuma Harlin och Mats
Rondahl medverkar på
båda julottorna, julfika.

- 6/1 kl. 18.00 Mässa
på Trettondedag jul,
”de vise männen”.

- 25-28/1 Hopp 2007. En
satsning som alla kyrkor
i Boden gör tillsammans.
Talare: Andrew Thompson.
Sångare: Hans-Åke
Dahlgren. Se kommande
annonser!

Svenska kyrkan
ÖVERLULEÅ FÖRSAMLING

FÖR KONTAKT:
MONICA (PEDAGOG) 65950, ÅSA
(DIAKON) 65951, LENA (KANTOR)
65960, KRISTINA OCH ÅSA
(HUSMOR) 65969, PRÄST 65964.

19 augusti 2006
Prästen Börje Johansson,
mamman Britt-Marie Sundelin,
pappan Stefan Svensson med
dottern Sofia i famnen och
storasyster Rebekka.

24 september 2006
Sabina Elise
Mikael Claes Karlsson och Laura
Erika Karlsson.

3 december 2006
Jon Erik Ragnar Eriksson, Anna
och Mats, storebror Klas.

15 oktober 2006
Signe Märta Sofia Hagenlöv
Noppa, föräldrar Ulrika Hadenlöv
och Johan Noppa.

**GOD JUL & GOTT NYTT ÅR
ÖNSKAR KNUT OCH GUNILLA**

Vill du sätta in
familjens dopkort?
Skicka in dopbilder
(med alla uppgifter
om namn och
datum o.s.v.) till:
pederbergqvist@mac.
com

KAMERAÖVERVAKNING &

På bilden ovan ser vi det pågående arbetet vid Bodens kraftverk.
Nedan en vacker vintervy från bostadsrättsföreningen Sandidan.

FJÄRRVÄRME I BODFORSSEN

Bostadsrättsföreningen (Brf) Sandidan gick med en förfrågan till BEAB om man inte skulle passa på att dra en pipeline över älven då man ändå håller på att renovera/förstärka dammen och BEAB nappade direkt.

TEXT OCH BILD Stig Bourwall

Ansluter sig hela föreningen drar vi fjärrvärme svarade man. Efter en extrastämma med föreningens medlemmar stod det klart att samtliga närvarande medlemmar ville ha en konvertering. En mycket välbesökt stämma skall tilläggas, så många att stolarna nästan inte räckte till. Till våren april/maj -07 sätts spaden ner i området och kulvertdragningen startar och fjärrvärmekonverteringen beräknas vara slutförd och besiktigad i årsskiftet 07 -08.

DET KOMMER ATT KOSTA "lite" pengar, men ska vi spela i samma division som övriga bostadsområden i vår kommun, så har vi inget annat alternativ än att konvertera. Efter beslutet har det visat sig att intresset för området också har ökat markant. Vi har under årens lopp haft en normal omsättning på bostadsrätterna i området enl. HSB men tycker nu att intresset för vår Brf har tagit fart på allvar och nu är det efterfrågan på lediga bostadsrätter. Det är för dagen ingen ledig lägenhet vilket är roligt då vi har en väl fungerande organisation, stabil ekonomi och en mycket trevlig och barnvänlig miljö. Nära till fritidsaktiviteter såsom fiske och skogspromenader. Mer om Sandidan finns att läsa på webben www.hsb.se leta Sandidan Boden under rubriken sök - bostadsrättsföreningar.

KAMERABEVAKNING i Sandidan's bostadsrättsförening. Under en längre tid har de boende varit drabbade av bl.a. garageinbrott, bilstölder och slangning av bensin. Det har nu lugnat ner sig och vi hoppas kunna stävja och slippa detta helt i framtiden genom kamerabevakningen av området. Ett stort antal kameror har satts upp för att kunna identifiera och få fast de som försöker ställa till oegentligheter för våra boende. Kamerorna har testats och godkänts av alla berörda instanser och är i full gång i hela området. Bildmaterialet har visat sig av mycket god kvalitet och händer det något har polisen mycket bra materiel att jobba med. Vi har också startat en s.k. grannsamverkan i området där vi håller koll på ett och annat vid olika tidpunkter på dygnet.

BODENS KRAFTVERK med närliggande områden håller på att byggas om och skall preliminärt vara klar i oktober -07. Förstärkningen kommer i huvudsak att fokuseras på tre områden, fyllningsdammarna på ömse sidor av älven samt lamelldammen. Åtgärder kommer även att göras i närområdet för att förbättra trafikmiljö för alla trafikanter. Dammen kommer under tiden att vara helt avstängd och trafikanterna hänvisas över Hedenbron.

FÖRSTÄRKNINGEN av dammen gör att vägbanan jämnas ut i höjdlid och höjs med som mest 1,7m. Samtidigt ökas säkerheten för gående och cyklande trafikanter genom en bredare trottoar, ny förbättrad belysning och nya moderna broräcken. Åtgärderna görs för att hindra ett överflöde vid en ev. naturkatastrof som beräknas inträffa vart 10.000:e år. Vattnet i dag som strömmar igenom, ligger i normalfallet på 500m³. Den största mängd som hitills passerat dammen är 2.000m³ och den färdiga dammen skall klara ca: 3.300m³ en mängd som beräknas kunna uppnås vid en naturkatastrof.

- + Norra fyllningsdammen förstärks och förlängs uppströms mot gamla militärmuseet. Grillplats och gångstigar blir kvar på ovansidan av vallen.
- + Fyllningsdammen på andra sidan älven mot Bodforsen förstärks och höjs för att utjämna nivåskillnaden som är i dag.
- + Gångbanan kommer att breddas och vägen kommer därför att bli enfilig utan trafikljus. Det kommer emellertid att dras ledningar som kan kopplas in om ljusreglering av vägen skulle behövas.

Vill du veta mera gå in på www.vattenfall.se sajtkarta och projekt.

Mötesplatsen!

Kontakta oss på hedensby@spray.se

Här är läsarnas mötesplats. Skicka in mejl till oss och ge oss tillåtelse att publicera det ni skriver, namn och e-postadress.

2007 ÅRS UNGDOMSSTIPENDIUM

Känner du någon ungdom i Hedenbladets utgivningsområde som ni tycker skulle förtjäna 2007 års ungdomsstipendium? Ni är hjärtligt välkomna att föreslå kandidater. Skriv namnet på personen, ditt namn och motivera varför ni tycker att just hon eller han skall få stipendiet. Skicka mejl: hedensby@spray.se, eller per post till: Hedens byautvecklingsförening, Hedgården, Smaragdvägen 58, 96146 BODEN.

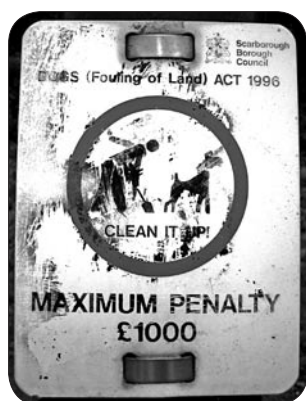
Maskerad för barn och ungdomar!

19/1 kl. 18.00 Hedgården

Disco, pizza slize, dricka, DJ: Kråkan. Inträde 20:-.

Vi delar ut pris till bästa maskeraddräkt.

ARRANGÖR: HEDENS BYAUTVECKLINGSFÖRENING.

PLOCKA UPP HUNDSKITEN!

När snön smälter ser vi hur ofta det ligger hundskit på våra trottoarer, vid våra postlådor och på våra privata tomter. Snart måste vi börja sätta upp skyltar som den till vänster. Den kommer från England och säger att man får böta upp till 1000 pund (≈ 13395 kr) om man inte plockar upp skiten efter sin hund.

Mötesplatsen!

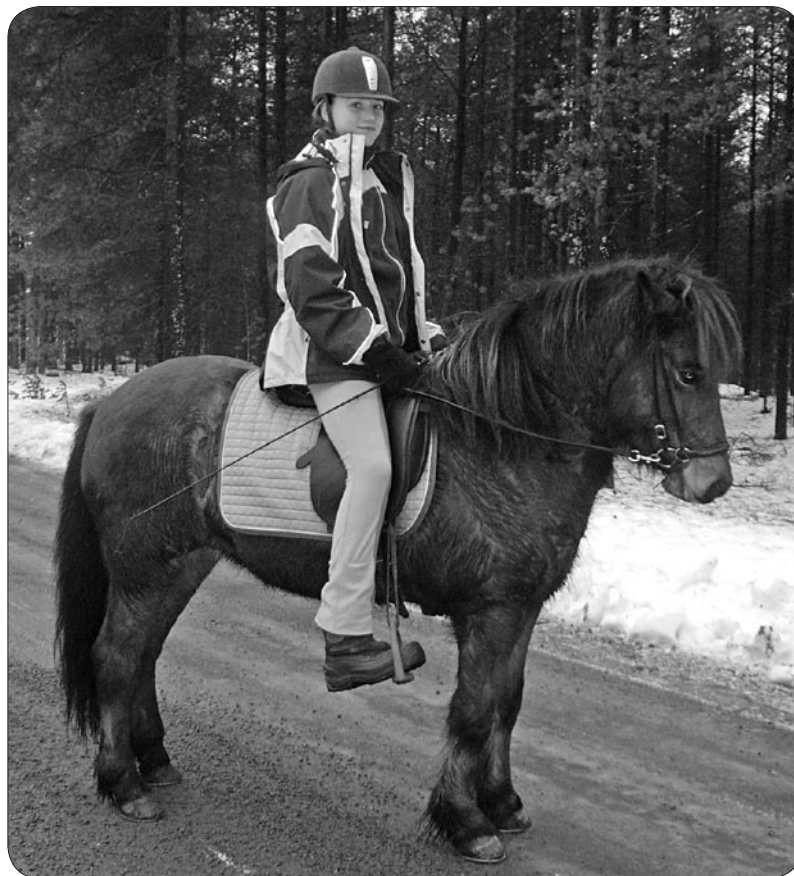
Kontakta oss på hedensby@spray.se

*Hedens
byautveckling*

En isländsk helg

Det var en regnig helg i november. Den fina snön som en gång fallit hade hastigt bytts ut mot en blöt sörjig lera. Men denna helg skulle skilja sig från andra grå och tråkiga, den skulle gå i isländsk anda...

TEXT & FOTO ELIN JÄRNBERG

Tjugofjärde till tjugosjätte november anordnades Islandshästkurs i Heden. Ett dussin islandshästar hade samlats för att få träna för islänningen Atli Gudmundsson. Sylvia som har ridskola och turridning på islandshästar i Mariebäck var samordnare för kursen. Atli är en tränare utöver det vanliga, en riktig kändis inom sporten. Han har tränat landslaget i USA och åker runt i hela världen för att träna islandshästekipage. En av hans många styrkor är att han kan anpassa sig efter hästens och ryttarens kunskapsnivå. En del av ekipagen hade ridit flera gånger för honom, medan det var första gången för andra.

För att kunna finansiera Atlis resa från Island blev man tvungen att ha en ganska hög kursavgift, men ryttarna verkade tycka att det var värt varenda krona.

DE KOM EKIPAGE ända från Gällivare till Skellefteå men de flesta var från Boden och Luleå. Moa Steinwall från Heden var en av deltagarna. Hon är 13 år och började rida när hon var riktigt liten, sedan tog hon ett uppehåll från ridningen men började om för 4-5 år sedan. Moas häst Freja är ett isländskt sto på 9 år som har fem gångarter (skritt, trav, galopp, tölt och pass) Moa köpte henne och tog hem henne till Heden i februari i år. Förutom Freja äger familjen Steinwall två travhästar, en gammal ponny och ett halvblod som Moas syster, Elin, tävlar hästhoppning med.

Även Moa tävlar med sin fina islandshäst Freja vilket gett goda resultat. På första tävlingen kom de tvåa i A-finalen i grenen tölt. På den andra tävlingen låg de bra till inför A-finalen i tölt men då blev Freja dessvärre halt. Det gick bättre i grenen fyrgång där de placerade sig på en fin tredjeplats.

På frågan:

– Varför just islandshästar?

Svarade Moa:

- Det är något speciellt med dem och har man väl provat en vill man ha mer och sedan blir man fast.

ATT DET ÄR NÅGOT speciellt med islandshästar är det bara att hålla med om. Förutom att de är söta som få, är det starka och ovanligt sociala. Med deras tjocka manar och fina muskulösa kroppar ser de ut som hämtade från sagornas värld. Jag gick in i ridhuset för att se när Moa red. De red i tölt och trav och kort skritt. Det såg ut att gå bra. Jag reagerade på att Atli gav mycket konstruktiv kritik men nästan inget beröm. Jag tog upp det med några deltagare och fick veta, att när han inte säger något så tycker han att det är bra.

Det kändes trist när söndagen närmade sig och alla islandshästar med tillhörande folk skulle åka hem. För en sak är säkert, islandshästfolket är ett riktigt glatt och roligt gäng.

DEN HEMLIGA

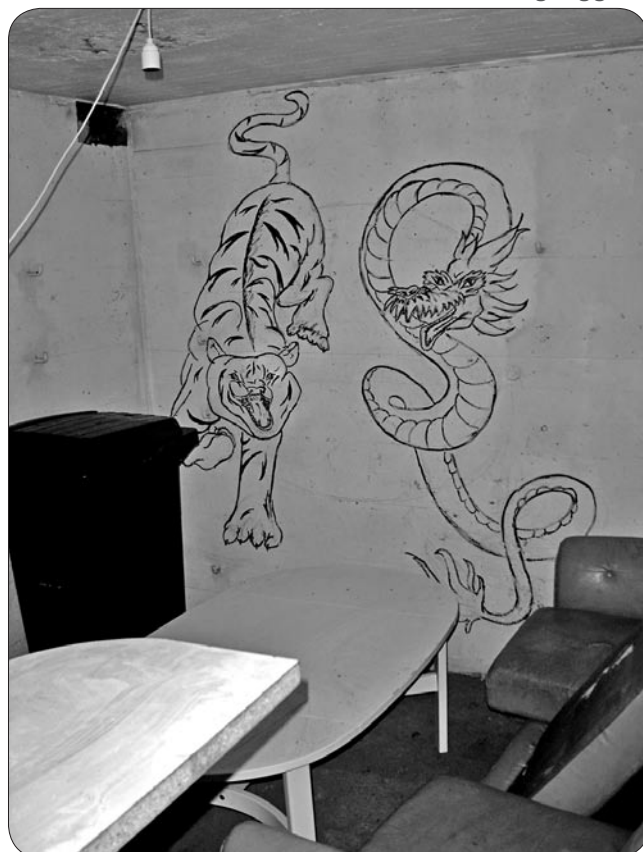

Ovanför ingången till skyddsrummet har någon sprayat namnet Skoterbaren.

Batterier som förser rummet med 12 Volts belysning.

I barrummet finns två vackra teckningar som bryter av mot den kalla betongväggen.

SKOTERBAREN

Visste ni att det fanns en hemlig underjordisk skoterbar i närheten av vägskälet till Framnäs, cirka 30 m från Älvsbyvägen? Jag fick höra talas om det av en taxichaffis tidigt i höstas. Han berättade att det skulle ha förekommit ryssar som bedrivit prostitutionsverksamhet, porrfilmvisning och sprittillverkning i en bunker. Här i närheten av villaområdet i Trångfors? Kan det vara möjligt?

TEXT & FOTO HARRY HANNU

Jag satte genast igång med att ta reda på vad som egentligen hade hänt. Jag fick ganska snabbt tag i den person som hade upptäckt det hela. Han berättade att han hade fått i uppdrag att gräva en strömförsörjning till den 3G-mast som skulle uppföras en bit väster om järnvägsviadukten till Framnäs. Då han plötsligt upptäcker en icke utmärkt kabel på marken. Han följer kabeln och upptäckt att den försvann ner i ett betonskyddsrum vid engelska kanalen.

EFTERSOM HAN förstod att det kunde vara en hemlig militär anläggning kontaktades polisen, försvarsmakten och Fortifikationsverket. Men ingen kände till att det skulle finnas någon anläggning i det området.

POLISEN TOG BESLUT om att låta klippa upp hänslåset på järndörren. Först in genom dörren var grävmaskinisten som genast upptäckte en blinkande bevakningskamera som var riktad mot honom och som sedermera visade sig vara fejkad.

LÄNGRE IN FANNS TVÅ ca 8-10 m² stora rum. I det första fanns en apparat för tillverkning av sprit som polisen beslagtogs omgående. Där fanns också möbler en TV-apparat, några uniformpersedlar och inte minst en bar. Som belysning hade man ett 12 volts elsystem som försåg utrymmena med lyse. Kabeln som ledde till upptäckten, försåg en kupévärmare med ström för att värma upp lokaliteterna. På den kala väggen hade man ritat en japansk drake, allt i försök att göra det lite trivsammare.

Baren som förmodligen skulle förse gästerna med lämpliga drycker. Betongtrappan som leder ner till själva skyddsrummet. Gången har tidigare varit fylld med sand.

VEM ELLER VILKA personer som har haft tillgång till skyddsrummet har inte gått att finna. Polisen har sina

spår men inte någon skyldig. Jag tror att det är några unga skoterburna män som hittat platsen tidigare under året och tyckt att det vore spännande och roligt med ett eget tillhåll i anslutning till skoterleden och vägen. För mig var det som en riktig maffiahistoria med ryssar, människohandel, hembränt och allt som hör därtill. Senast när jag var där så var det öppet, så var och en som är intresserad kan söka sig till platsen för den "sprängda skoterbaren".

Gunillas julbord!

RECEPT: GUNILLA LARSSON

Hemgjord senap

2 msk senapspulver
1 dl farinsocker
½ dl grädde
1 ½ tsk ättikssprit
1 st äggula
salt, svartpeppar

Blanda alla ingredienser, smaka av och låt stå 1 vecka.

Ölgravad lax

1 kg färsk lax (gärna mittbiten) laxen skall ha varit fryst.
1 ½ dl grovt salt
1 ½ dl socker
1 burk lättöl
dill, olivolja

Gnid in laxen med olivolja, klappa sedan in salt och sockerblandningen och lägg dill emellan laxbitarna. Placera laxen i en plastburk, gärna med lock, håll ölen över laxen. Låt stå i 2 dygn. Häll bort ölen. Ät och njut!

Vitkålsallad

200-300 g vitkål
1 liten burk ananas

Strimla vitkålen fint och blanda med ananassen, även spadet ska med. Om du inte vill ha så blöt sallad så sila bort lite av ananasspadet.

Pepparkaksrulltårta

3 st ägg
1 ½ dl socker
2 msk potatismjöl
1 ½ tsk bakpulver
1 msk pepparkakskryddor
¾ dl vetemjöl

Fyllning

1 liten burk creme fraiche
1 ½ dl lingonsylt

Vispa ägg och socker vitt och pösigt. Blanda alla torra ingredienser och vänd försiktigt ned i äggsmeten. Grädda rulltårtan 5 minuter i 225 grader. Vänd upp kakan på sockrat smörpapper. Låt kallna. Rör ihop fyllningen och bred den på rulltårtan och rulla ihop den.

Inlagd sill

1 burk inläggningssill
1 dl ättikssprit
2 dl kallt vatten
3 dl socker
½ dl finhackad rödlök
1 dl strimlad purjolök
1 msk krossad kryddpeppar

Rör ättika, socker och kallt vatten till sockret löst sig. Skär sillen i bitar. Varva sill, lök och kryddor i en burk, håll över lagen. Låt stå i kylen i 1 dygn.

Gunilla Larsson som här tar en kopp kaffe har lämnat in några av sina favoritrecept för julbordet.

[SILENTIUM]

25-ÅRIG JULTRADITION PÅ KRISTALLVÄGEN

TEXT & BILD GUNILLA LARSSON

Då är det åter dags för årets höjdpunkt, pepparkaksbaket. Det är en årlig återkommande jultradition, som pågått de senaste 25 åren.

PEPPARKAKSBAKET GÅR i år av stapeln andra fredagen i december, och bagarna är Göran Höglund och Knut Larsson. Knut och Göran träffas, tillsammans med sina fruar och Knuts svärmor Britta Johansson, hemma hos Knut och äter en matbit, efter maten tar bakningen fart.

Britta har dagen innan gjort pepparkaksdegen, eftersom den ska vila innan man bakar ut den. Hon delar degen i två lika delar, Knut och Göran som är iklädda snygga förkläden får var sin bit. Grabbarna, eller ska jag kalla dom för gubbar, börjar mjöla bakbordet och sen ska degen kavlas ut till en tunn platta. Efter utkavlingen så ska figurerna ta form, det finns massor med olika pepparkaksmått, grisar, gummor, stjärnor och ett jättestort hjärta och ibland så gör bagarna figurer på egen hand. Att få degen jämntjock är inte det lättaste, har jag förstått, för figurerna blir olika tjocka. En del grisar får stora magar och inga ben och en del av figurerna ser man inte vad de föreställer. Ju längre kvällen lider, ju tjockare pepparkakor blir det. Det händer även att en del av degen hamnar i Knuts mage.

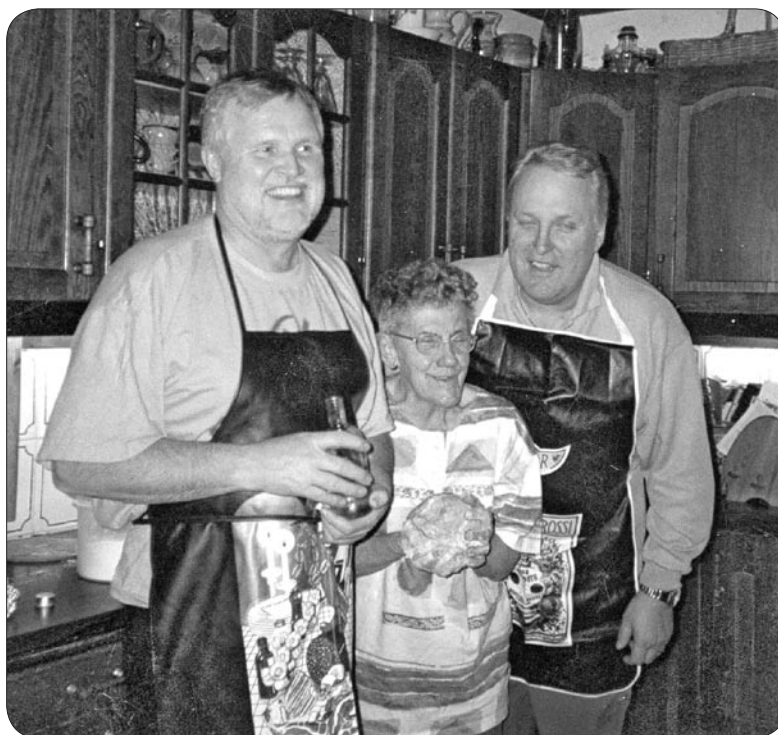
EFTER ATT GÖRAN OCH KNUT har bakat ut sina figurer och lagt dem på bakplåtar, gräddar Britta pepparkakorna, det har hon gjort i 25 år och varje år säger hon att det är sista året hon gör detta.

När pepparkakorna är brungräddade och sprider en ljuvlig doft av jul i hela huset, tar provsmakningen vid, den sköter Knut och Görans fruar.

Kakorna är som vanligt jättegoda! Om det är någon i bekantskapskretsen

som fyller år i samband med pepparkaksbaket, bakar bagarna ett jättestort hjärta till personen. Hjärtat pryds med ett rött sidenband och dekoreras med kristyr.

En mycket trevlig jultradition som vi hoppas att vi kan fortsätta med många år till.

Knut Larsson, Britta Johansson och Göran Högglund med sina snygga förkläden och den värdefulla pepparkaksdegen.

JULFIRANDE 1950

I en tid då de kommersiella krafterna allt mer styr vardagen och också vårt julfirande, kan jag känna glädje över att minnas tillbaka till min barndoms jular. Låt mig delge er hur juletid kunde vara i en liten skogsarbetarby i början av 1950-talet.

TEXT BERNDT LUNDSTRÖM FOTO LENNART WIKSTRÖM

Där man först märkte att julen närmade sig var i byns skola. Samtliga elever skulle självklart förbereda sig inför den traditionella julfesten i byns Gamla skola. Julsånger och sketcher inövades. Folkskolläraren Carl-Johan målade fantastiska scendekorer med tomtar och troll. I träslöjden tillverkade pojarna ljusstakar inför 1:a advent. (obs! Träslöjd var bara till för grabbar på den tiden. Flickorna hade naturligtvis syslöjd. Allt i enlighet med dåtida könsroller.) Ett problem var att dessa ljusstakar skulle vara röda och såväl färg som bets saknades. Problemet löstes genom att magister Carl-Johan hämtade rödbetesspad i skolans "barnbespisning", varefter ljusstakarna doppades i spadet - ett billigt, miljövänligt och praktiskt hantverk.

I HEMMET BÖRjade man ana juletid när Mor tog fram postorderkatalogen från Åhlén & Holm för att "skicka efter" julklappar till oss fyra syskon. Naturligtvis hade vi barn lusläst leksakssidorna i katalogen, och också önskat oss leksaker, som vi aldrig skulle kunna få eftersom tillgången på pengar var starkt begränsad.

I BYNS TVÅ AFFÄRER, Kooperativa och Ahldéns diversehandel, anordnades självklart juls skyltning ca två veckor före jul. Trängseln framför byns totalt fyra skyltfönster var påtaglig när affärernas föreståndare på söndagseftermiddagen tog bort makelaturpappret som täckt för fönstren. Turordningen att få beskåda underverken var outtalad men självklar. De större barnen först

och småglinen sist. När man efter en obeskrivligt lång väntan äntligen kom fram till fönstret, stod man där blåfrusen med tindrande ögon och såg de mest fantastiska skapelser. Då och då måste man torka bort imman från fönstren med sina hemstickade yllevantar, eftersom näsorna praktiskt taget var tryckta mot glasrutan.

Leksaksbilar i lackerad plåt, ett enradigt dragspel, ett par skridskor där skenan satt fast i en känga och en mängd andra saker som man inte ens visste att de fanns. Mest fascinerande var dock skidorna i Yngve Ahldéns affär. Ett par Splitkein och ett par ToBo. Målade, smala underverk som till och med kunde förses med Rottefällabindning. Att jämföra dessa fantastiska skidor med sina egna hemmagjorda björkskidor var helt enkelt omöjligt.

Längtan efter att äga något av dessa sagolika saker medförde stora svårigheter att somna den kvällen.

HELGEN FÖRE JUL var så tiden inne för den årliga julfesten. Samlingslokalen i Gamla skolan var utsmyckad med girlander och julpynt. Gjutjärnskaminen längst fram till höger var sprängeldad, vilket betydde att publiken närmast kaminen praktiskt taget badade bastu medan gästerna längst bak i lokalen fick behålla ytterkläderna på. Centralvärme saknades och lokalen värmdes bara upp vid ytterst högtidliga tillfällen.

Lokalen blev alltid fylld till sista plats. Förväntansfulla föräldrar kom för att höra och se sina barn sjunga och agera skådespelare. Jag påminner mig att flera av barnen utförde

fantastiska rollprestationer, och hade säkerligen platsat i dagens späckade mediautbud.

Kvällens höjdpunkt var naturligtvis det avslutande luciatåget, men jag måste även nämna auktionen av hemmakokt knäck, hembakat bröd och alster från sy - och träslöjden. Auktionsförrättaren Gösta A hade en otrolig förmåga att trissa upp priserna och genom sin pondus få publiken att nästan tävla om utbudet.

SÅ KOM DÅ ÄNTLIGEN julafton. Vår familj tog K A Blombergs buss för att åka de knappa två milen till mormor och morfar. En mycket sliten gammal högerstyrd buss, allmänt kallad Kråkboet, där föraren KA öppnade påstigningsdörren genom att dra i ett järnhandtag, som var fastmonterat i dörren. Självklart hade KA chaufförmössa, eftersom det hade hög status att bussåkare.

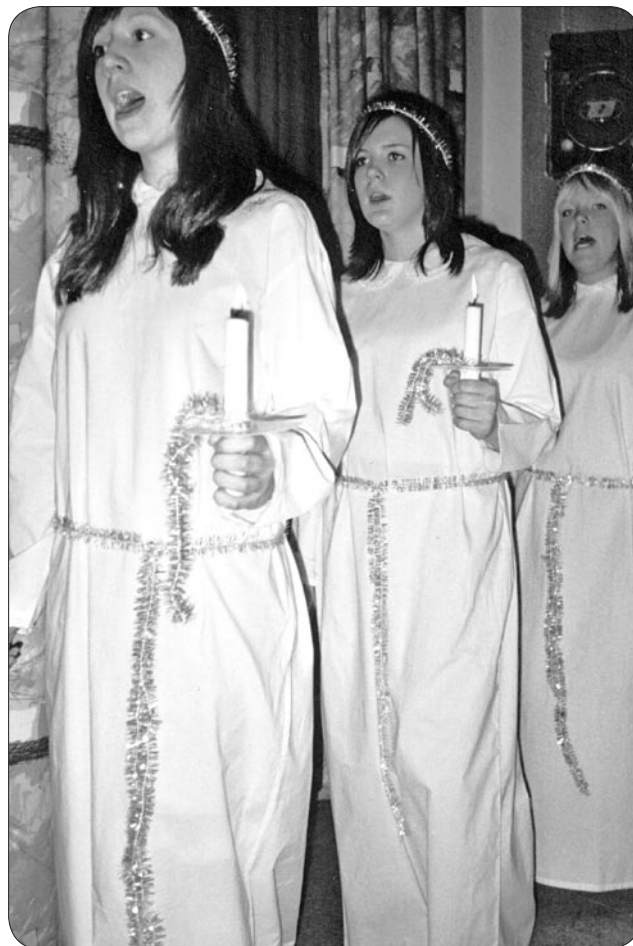
Väl framme hos mormor mötte oss en julefrid som man bara kan se på gamla julbonader. Julpyntat i varje vrå, doft av julmat och nybakat bröd. Jag kan än idag minnas den fantastiska glädje och förväntan som infann sig när huset fyllt av mostrar och morbröder samt kusiner i mängder.

Efter en fantastisk julmiddag med enbart hemlagad julmat och hembrygd svagdricka, var det så dags för Jultomten. En stor och mycket frejdig tomte i fotsida vargskinnspäls. En tomte som genom sin fantastiska framtoning fick alla att jubla av förtjusning. Det tog många år innan jag förstod att tomten i själva verket var morbror Helge.

Fyra eller möjligen fem paket föll på min lott. Till min stora besvikelse var

David, Gustav och Emma Englund.

Luciatåg tillhörde höjdpunkten på den årliga julfesten.

inget så stort att de kunde innehålla ett par Splitkeinskidor. En stålkam, en flaska grönt Palmolive hårvatten, en tunn liten celluloidask med två små kulor som skulle skakas in i ögonen på en apa samt ett par mjuka paket med hemstickade kläder. Inte direkt vad man önskat sig, men man var lycklig över sina saker. Genast dränkte man sitt guldlockiga hår med det feta gröna hårvattnet. Stålkommen slätade ut alla lockar och likt filmskådisen Gary Grant hade man nu tillägnat sig en frisyr som låg slät och orubbad hela kvällen trots lek och støj.

SENT PÅ KVÄLLEN var det dags att vända hemåt. K A Blomberg, som tydligen hade dygnetruntjour hela året, kom med sin svarta Volvodroska och ordnade hemtransporten.

Fortsättningen av julhelgen var en ständig upprepning av släktmiddagar. Man åkte runt bland släktingar och åt julmat. För oss barn blev det att leka med varandras leksaker. TV fanns inte på den tiden och radion sände endast P 1.

När man nu blivit äldre, på gränsen till gammal, och minns sin barndoms jular, så frågar man sig om något förändrats. Egentligen inte. Prylarna har förvisso blivit fler och dyrare, men fortfarande kan vi se förväntan och glädje bland barnen. De flesta av oss har förmånen att samlas med våra nära och kära och fira jul tillsammans. Vi som har det skall vara ytterst tacksamma och skänka en tanke till alla dem som tyvärr inte får dela den glädjen.

God jul

Luciabilder från Hamptjärnmoran. Bilderna är inte från 1950 men visst är all lucior, pepparkaksgubbar och stjärngossar fina!

Bilden ovan togs i slutet av november i år, medan bilden nedan är riktigt gammal.

HEDEN N:o 3⁶⁴, "Jacobjohanscha" Långselet

Ägare: Herbert Arne Blomqvist
Adress: Trångforsvägen 5
Huset byggdes på 1850-60talet.

Vid laga skiftet i Heden, som avslutades 1854 fick bonden Johan Jacob Blomqvist flytta ut från Heden till forsén vid Långselet. Långselet är det sträcka av Luleälv som sträcker sig norr om Trångforsbron till Vittjärvsforsarna. På 1872 års karta över Heden finns två gårdar utmärkta varav den ena måste vara Heden 3:64, Trångforsén på samma karta benämnes LÅNGFORSEN.

NÅGON BILVÄG från Heden till hemmanet fanns ej. Däremot fanns vägen Heden – Hedsvedjan – Boden med färja över älven. På "Sammandrag över utflyttningskostnaden" år 1854 finns uppgifter om avståndet mellan "förra och nya tomtplatsen" antecknade. För nu nämnda hemma finns inget avstånd noterat, vilket kan betyda att man flyttat tidigare. Hemmanet har sålt mark till försvaret för 5000:- på Rödberget.

HEDEN NO3 EFTER LAGA SKIFTE 1854
Nils Petter Boberg: 9/128 mantal,
Anders Almqvist: 3/32 mantal,
Nils Gustaf Carlsson: 7/64 mantal,

Daniel Larsson: 7/64 mantal,
Johan Jacob Blomqvist: 3/32 mantal,
Jöns Olofsson: 9/128 mantal.

Av dessa fick Nils Petter Boberg och Johan Jacob Blomqvist flytta ut från byn mot forsarna vid älven.

HISTORIA: Bonden Jakob Johansson 1778-01-21 Brändön 9
Far Johan Jacobsson 1758-10-06
Gifte sig 18/3 1804 med Stina Larsdtr (född 2/3-73 i Ersnäs 19).
Hon dog 15/4-09 36 år. Sedan gifte Johan om sig 25/12-09 med Cajsa Lisa Hansdtr (född 1780-02-13, Bensbyn). De fick barnen: Anna Stina 1810-04-16, Lars Anders 1811-02-08, Johan Jacob 1813-04-17, Hans Petter 1814-04-20, Maja Lisa 1818-09-23. Johan Jacob Blomqvist 1813-01-13.

JOHAN JACOB BLOMQVIST gifte sig med Maja Stina Johansdtr (född 1806-02-15 i Sävast). Hon dog 1842-04-06, 36 år gammal. De fick barnen: Johan Jacob 1838-12-13, Nils Petter 1840-06-19, Hans Fredrik 1842-03-10.

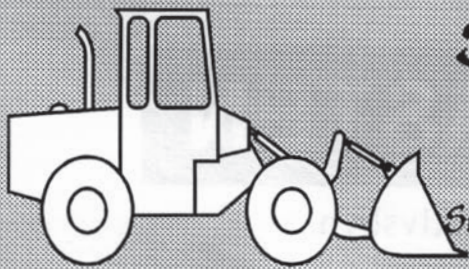
HANS FREDRIK BLOMQVIST 1842-03-10 Heden No3. Gift 1872-01-

25,. Död 1908-06-12, 66 år. Hustru Greta Kajsa Sundbom 1846-08-26, Skatemark. De fick följande barn: Hilda Amanda 1872-10-10, Johan Fredrik 1874-07-30, Abel 1877-02-17, Frans Edvard 1880-07-21, Johan Alfred 1885-09-04 Fb, 11/256 mtl 1920 Hemmansägare som 1914-01-24 gifte sig med Katarina Erika Almqvist 1888-12-17, Fällfors, Råneå. De fick dottern Svea Maria 1890-08-13 som gifte sig med Leo Wikström, Vittjärv till Nordamerika, Lincoln, Nebraska 1909. Besökte Sverige 1946, flyttat till Oregon.

JOHAN ALFRED BLOMQVIST 1885-09-04 Heden No3, Trångfors. Gifte sig 1914-01-24 med Katarina Erika Ahlqvist 1888-12-17, Fällträsk. Råneå. De fick barnen: Alfred Halvar 1914-05-28, död 2002-05-13, John Haldo 1915-08-09, död 2002-01-03, Gertrud Astrid 1916-12-21, Herbert Arne 1932-04-05 anställd vid Posten och Vattenfall.

Heden 2006-11-20
Lars Sundström, Heden No1 Perols

Källor: Herbert Blomqvist, kyrkböcker samt skrifteshandlingar.

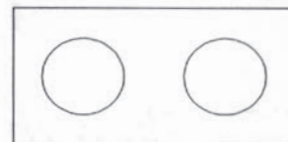
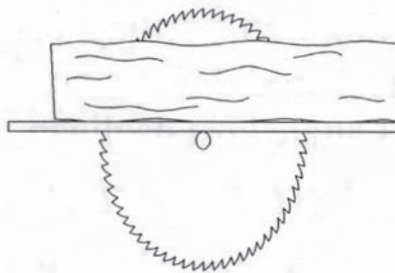

Söderström Hans

Traktorrörelse

Snårvägen 4 961 44 Boden 0921-65400

**God jul &
gott nytt år
önskar Hans
och Solveig**

Tillverkning
av takspån

Legosågning
och klyvning

Timmerdass
med sticktak

-Du hittar oss i Hedsvedjan eller på fax 0921-65580

BLI

MEDLEM!

*Hedens
byautveckling*

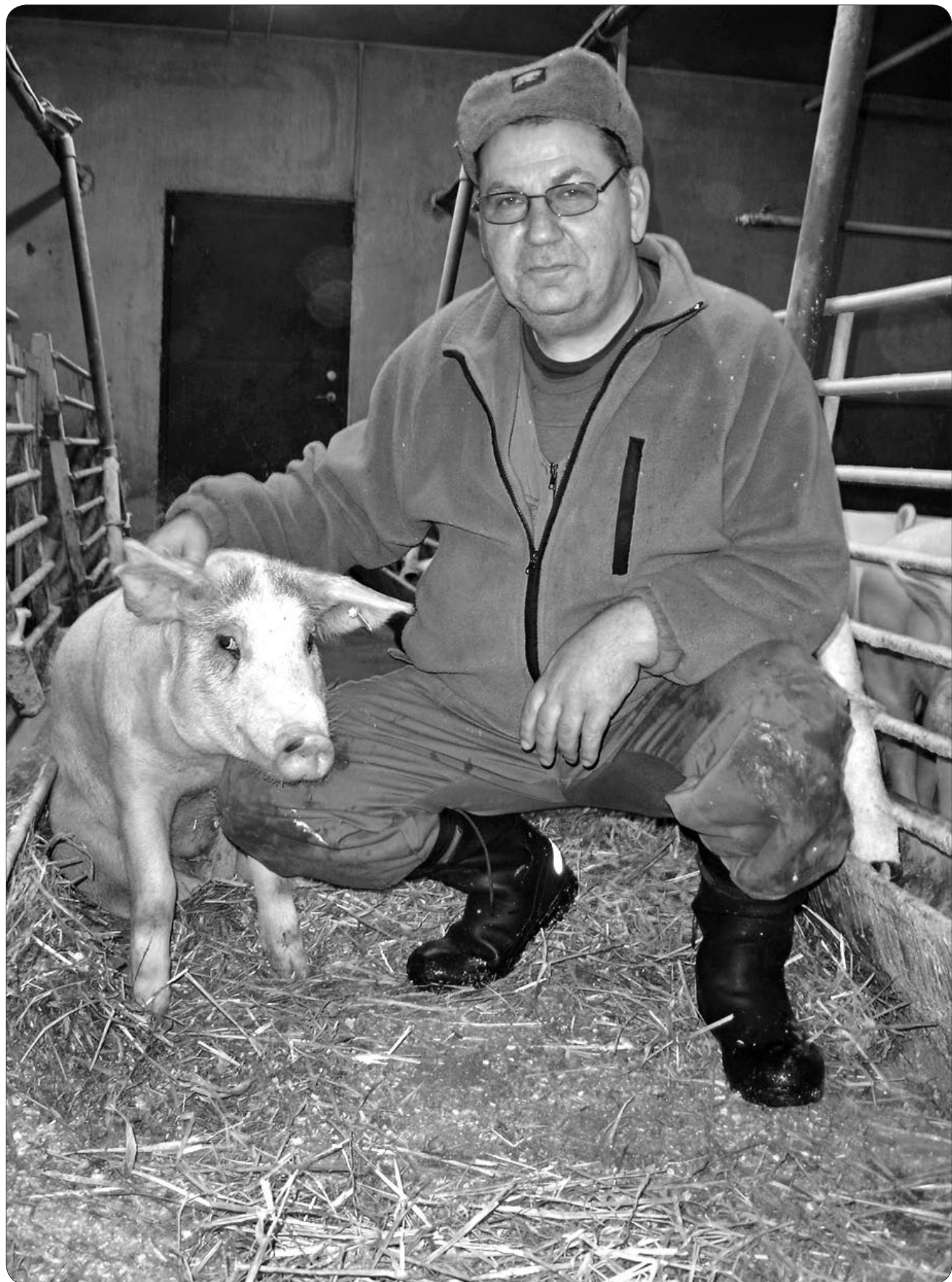
och se till att HEDENBLADET
kan leva vidare!

Medlemsavgiften i Hedens byautvecklingsförening är 50:-/år
för enskild och 100:-/år för familj. Bankgironummer: 5244-
7802.

Du kan själv fylla i ett inbetalningskort
eller betala via din Internetbank.

Bankgirot
INBETALNINGSSKEDSFORM ÅR nr 01/211
Medlemsavgift för år 200... Familjemedlemmers namn:
Familjemedlem 100 kr
Personmedlem 50 kr
Medlemsgripeligen betald namn:
Hedens Byautvecklingsförening
5244-7802
52447802 445#

Hedens byautvecklingsförenings styrelse.

Grisuppfödning i Heden

TEXT & FOTO HARRY HANNU

Ivårt närområde har många av oss, sedan länge hört talas om Petterssons grisar i Heden. Nu är det Lennart som tillsammans med hustrun Britt-Inger som tagit över gården och slaktsvinsuppfödningen. Att föda upp slaktsvin, betyder att man tar om hand grisarna från och med att de är 3 månader gamla och väger cirka 27 kg intill de är färdiga för slakt. Paret Pettersson har inte egna suggor och galtar utan endast unga grisar som föds upp till färdig slakt.

LENNART OCH BRITT-INGER har 3 besättningar per år. Man försöker ha slaktsvin färdiga lagom till jul av förståeliga skäl. Den tidpunkt på året då svenska folket har som tradition att äta mycket julskinka. Enligt handelns beräkningar kommer vi att äta ca 7000 ton julskinka i år – närmare 1 kilo per person.

VISSTE NI ATT SUGGAN har en dräktighetstid som är 3 månader, 3 veckor och 3 dagar lång. Enkelt va! Suggorna grisar ca 2 ggr per år och får 10-15 grisar varje gång. Smågrisarna diar i ca 5 v. Grisen har en levande vikt av 120 kg, och 90 kg slaktvikt. Att slaktkroppen från en svensk gris i genomsnitt innehåller 57 procent kött, 12 procent ben, 20 procent fettvävnad och 4 procent svål.

VARFÖR ÄTER VI Julskinka: Att vi äter så mycket fläskmat på julen beror på att man under självhushållets tid inte åt annat än insaltat kött under det övriga året. Men vid höstens storslakt brukade man spara en eller ett par grisar som slaktades strax före jul och som avnjöts färsk och det ansågs som en stor delikatess.

Det mesta fläsket kokades förr i tiden och det feta spadet användes exempelvis till dopp i grytan. Julskinkan härstammar från slutet av 1600-talet, men äts då främst av de högre stånden.

Det enda alternativet till fläskmaten var julgåsen som var en vanligt julrätt i England, Tyskland och Danmark och den förekom även i Skåne.

Recept på Julskinka med senapsgriljering

Ingredienser

Portioner: Ca 20

Rimmad skinka ca 3 kg

GRILJERING:

1 ägg

1 msk senap

1 msk fransk senap

1 msk socker

½ dl ströbröd

Tillagningstid: 20 min

Gör så här

1. Spola av skinkan med kallt vatten.

Låt eventuellt nät sitta kvar.

2. Stick i en köttermometer, se till att spetsen kommer i mitten av skinkan och att så mycket som möjligt av röret är i skinkan.

3. Lägg skinkan i en gryta och håll på vatten så att det täcker.

4. Låt koka upp och sjud sedan skinkan på svag värme tills termometern visar 70°C för en saftig skinka eller 75°C för en skinka med "klassisk skinksmak".

5. Låt skinka vila ca 15 min innan nätet dras bort. Lägg skinkan i en ugnssäker form.

6. Blanda samman ägg, de båda senapssorterna och socker. Bred blandningen över skinkan och strö över ströbrödet. Griljera skinkan mitt i ugn i 225°C, cirka 15 min tills skinkan fått fin färg.

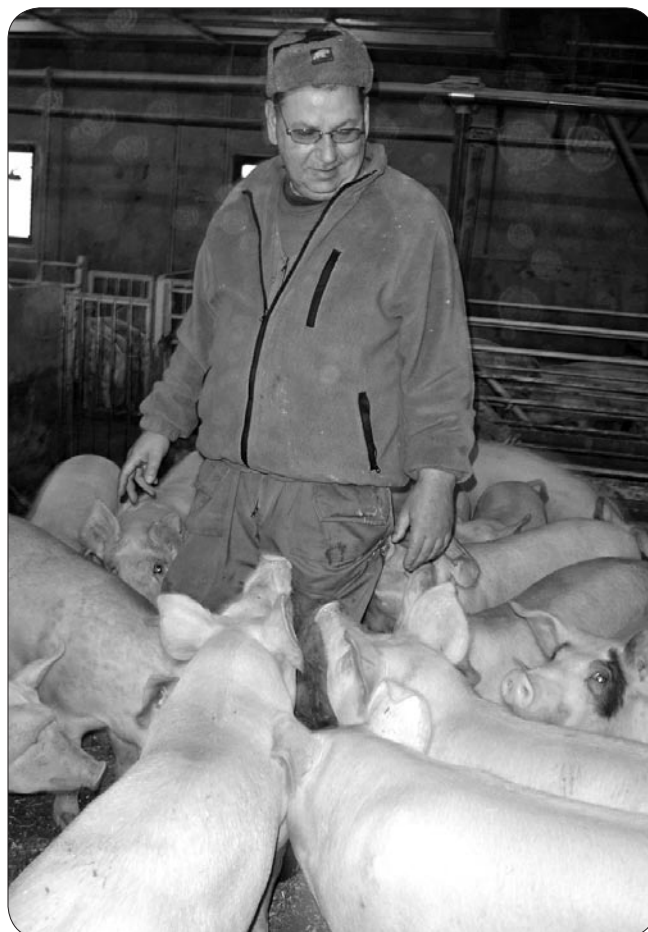
Låt skinkan kallna innan den skärs i tunna skivor och serveras på julbordet.

Bilden på vänster sida: Lennart kliar grisen Krister bakom örat.

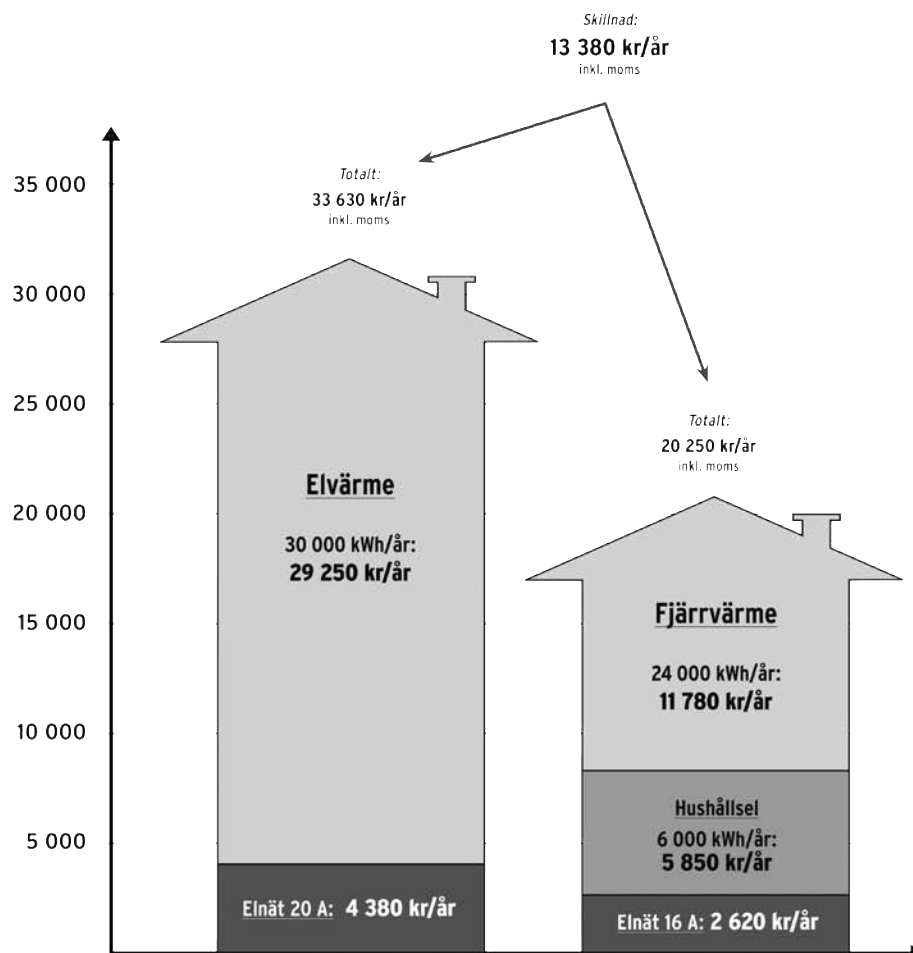
Bilden längst upp till höger: Glada grisar vill ta kontakt med fotografen.

Bilden längst ner till höger: En populär svinuppfödare tillsammans med sina grisar.

Uppvärmningskalkyl 2007

Elvärme alternativt fjärrvärme

Exemplet baseras på en förbrukning på 30 000 kWh/år.
Uppvärmning av fastigheten blir ca 13 000 kronor lägre/år med fjärrvärme.

På Hedgården var det som traditionen bjuder julmarknad den 2/12. Det var 10 försäljningsbord med olika alster, naturligtvis var det mestadels julsaker men det fanns även annat. Byalaget sålde julgranar utanför byalokalen och hade ett grislotter "gissa grisens vikt". Varmkorv med bröd och fika såldes inomhus. Ann-Louise Nordqvist, Britt-Inger Pettersson, Greta Rutberg och Inger Lindström som var de glada servitriserna.

GUNILLA Johansson visade fina färtavlor; pannlappar, julkort, blomdekor, stickat, tomtar och mycket annat. Gunilla berättar att det är dottern som tillverkar men att hon inte tycker om att stå och sälja. Hon bor söderut men har med sig sina alster då hon hälsar på hemma.

MARGARETHA Arvidsson sålde stensmycken, stenloppor, stickat, små tomtesamhällen på stubbar, förkläden och tröjor.

SIVERT Öhlund ett känt ansikte på Hedgårdens marknader hade med sig sina vackra trävaror, tunnbröd med tillhörande recept osv.

Mariann Bergdahl med sina tovade mössor, tomtar att pryda flaskor eller burkar med och vantar.

BIRGITTA Olofsson med sällskap Margaretha Andersson gjorde reklam för egna stearinljus, bröd, träslöjd, tavlor, dörrskylt för att komma ihåg att blåsa ut stearinljusen, stickat och några tomtar.

YVONNE Nyberg sålde tovat och lovikka både väskor, kort, djur och stjärtlapp med får på.

GUÐRUN Baudin- Rodling visade sina hemvävda alster det var plädar, löpare och dukar. Hon berättade att alstrena färgades med lus från en kaktus som finns på Kanarieöarna. Lusen torkas och stötes sedan sönder för att kokas. Det blir en färg som håller länge då den har hög ljushårdighet.

BRITTA Ahlman hade med sig tomtar av serenitlera och gammeldags svagdricka.

LOTTIE Rasmusson åter ett känt ansikte på dessa marknader visade upp sitt handarbete i grönlandspärlbroderier. Det var änglar, tomtar, stjärnor och smycken.

KURT Pålsson sålde tomtar i olika storlekar.

LENA och Marianne Söderberg stickar i garn av alpaca ett lamadjur som finns i Peru i Anderna som de nu sålde på marknaden. Lena tillverkar även kransar av granris som hon dekorerat för försäljning.

KNALLARNA ansåg att tillströmningen av kunder var jämn och smidig, det skapade ingen trängsel vid borden och alla kom åt att se och köpa hantverken.

Text: Månica Brännström
Bild: Lennart Wikström

Lottie Rasmusson visade prov på många olika varianter av grönlandskt pärlbroderi.

Gunilla Johansson omgiven av tomtar och andra alster.

Sivert Öhlund kan tillverka allt man kan tänka sig i trä.

JULMARKNAD

Egonet AB levererar Internet i Trångfors, Hampis och Heden.

Vi har ambitionen att vara både billigare och bättre än konkurrenterna.

Med en lokal leverantör i området säkerställs god tillgång till service och support.

Vi stöder aktivt föreningslivet inom området

Kontakta gärna Egonet AB för aktuella uppgifter om pris och hastigheter.

Maila till: egonet@egonet.se

Ring 070-5441530

www.egonet.se